

РЕШЕНИЕ

№ 196

гр. София, 11.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Силияна Григорова

при участието на секретаря М. Т. Методиева
като разгледа докладваното от Силияна Григорова Гражданско дело № 20231100100454 по описа за 2023 година

Образувано е по искова молба на ЗК „Л.И.“ АД, с която моли ответникът „М.“ ООД да бъде осъден да му заплати сумата от 1 000 000 лева обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в злепоставяне в обществото, засягане на доброто му име и разрушаване на обществената му репутация вследствие клеветнически твърдения в публикация от 27.09.2022 г. на сайта на ответника със заглавие: „България пак е заплашена да бъде изключена от системата „Зелена карта“ и подзаглавие: „Държавата води преговори с „Л.И.“.

Претендира законна лихва върху главницата от 27.09.2022 г. до окончателното изплащане.

Ответникът „М.“ ООД е подал отговор на исковата молба, в който твърди, че в публикацията било представено изказване на министъра на финансите при обсъждане на въпрос от дневния ред на заседание на МС относно застраховка „Зелена карта“. Преди публично достъпното съдържание на изказването да бъде доведено до знанието на обществеността, е била потърсена гледната точка на ЗК „Л.И.“ АД, като журналистът Ц.С. изпратила въпроси до изпълнителния директор П.Д..

Темата с автомобилното застраховане представлявала интерес за обществото и била широко отразявана не само от „М.“ ООД, но и от други медии. Самият материал имал характер на информационна сводка.

Оспорва и допустимостта обезщетение за неимуществени вреди да бъде

присъдено на юридическо лице, предвид невъзможността то да изпитва душевни болки и страдания.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е иск с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 от ЗЗД.

За да възникне отговорност за поправяне на вреди от непозволено увреждане, следва да се установят елементите на фактическия състав на чл. 49 от ЗЗД - действие или бездействие от лице, на което ответникът е възложил някаква работа, противоправно поведение при или по повод изпълнението ѝ и причинна връзка между деянието и настъпилите в сферата на увреденото лице вреди.

Съобразно правилото на чл. 154, ал. 1 от ГПК за доказателствената тежест в гражданския процес, ищецът следва да проведе главно и пълно доказване на настъпването на фактическия състав на непозволеното увреждане.

На първо място съдът намира за установен за факта, че авторът на печатния материал е лице, на което е възложена работа по изготвяне на описания журналистически материал. Спорът е относно наличието на противоправно деяние и причинна връзка между публикуването на материала и претърпените от ищеца вреди, допустимостта на искането за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди на юридическо лице и справедливият размер, който ще обезщети ищеца за търпените от него вреди.

Публикацията от 27.09.2022 г. в сайта www.mediapool.bg е продукт на журналистическа работа, извършена от Ц.С., на която ответникът е възложил изготвянето и оформянето ѝ, за да стане достояние на неограничен кръг от потребители на информация.

Свободата на словото е конституционно гарантирано право, при упражняване на което не следва да се засяга по недопустим начин правната сфера на друго лице. Журналистическата професия е призвана да информира широката общественост, но нейна присъща характеристика е и да формира социални и политически възгледи у членовете на обществото. Това предполага поднасяне на информацията по професионален и обективен начин, с изразни средства от литературния език и в съответствие с правилата

на етиката. Освен това, свободата на словото не е безгранична и следва да бъде в рамките на ограниченията, поставени от КРБ: не може да се използва за накърняване на правата и доброто име на другото (чл. 39, ал. 2 от КРБ) или да бъде насочено срещу тези неимуществени блага (чл. 41, ал. 1 от КРБ). Според чл. 10, т. 2 от КЗПЧОС упражняването на правото на свободно изразяване на мнение, „доколкото е съпроводено със задължения и отговорности, може да бъде обусловено от процедури, условия, ограничения или санкции, които са предвидени от закона и са необходими в едно демократично общество за защитата здравето и морала, на репутацията или правата на другите“. В практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), дори при отразяване в пресата на въпроси от сериозен обществен интерес, „задълженията и отговорностите“ по смисъла на чл. 10 от ЕКЗПЧОС на журналиста са подчинени на условието, че се действа добросъвестно, с цел да се осигури точна и надеждна информация в съответствие с журналистическата етика. (*Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway*), app. № 21980/93, §65, *Aquilina and Others v. Malta*, app. № 28040/08, §44 и цитираната там практика на ЕСПЧ)

Оценъчните съждения, съдържащи се в статията не могат да се проверяват за тяхната вярност, когато представляват коментар на фактите. На преценка подлежи обаче верността на изнесените факти, като отговорността на ответника може да бъде ангажирана в случай на тяхната невярност и само доколкото засягат неблагоприятно адресата и издателят не е положил дължимата грижа преди отпечатването да провери достоверността на разпространената информация. (така решение № 62/06.03.2012 г., гр.д. № 1376/2011 г. на ВКС, IV г.о.).

От последното задължение журналистът е освободен, когато представя информация от публичен източник, като тази принципна позиция нееднократно и последователно е изведена в решения на ЕСПЧ - *Selistö v. Finland*, app. № 56767/00, §60, *Eerikäinen and Others v. Finland*, app. № 3514/02, §65, *Pipi v. Turkey* (dec.), 4020/03.

В електронния сайт на „М.“ ООД на 27.09.2022 г. е публикувана статия със заглавие „България пак е заплашена да бъде изключена от системата „Зелена карта“ и подзаглавие „Държавата води преговори с „Л.И.“ за намаляване на задълженията на компанията“.

Съдържанието на доклада на министъра на финансите Р.В. на заседание на МС от 21.09.2022 г., касаеща мерките, за които самата ВВ. е заявила, че е налице сериозен риск от закъснения в областта „Небанков финансов сектор“, по дейност № 6 – „Мониторинг на финансовата стабилност на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи чрез получаване на периодични справки за финансовото му състояние“, е възпроизведено дословно в статията, включително с цитати от доклада на министър ВВ.. Допълнително се посочва в публикацията на „М.“ ООД, че „не става ясно какъв е конкретният повод за вероятното изключване на България от системата, но отново се споменава за **проблем със задължения на компанията „Л.И.“ към националното бюро.**“

Основание да се коментира верността на изказването липсва по две причини. Първо, изнесеното от орган на изпълнителната власт със специална компетентност – министър на финансите, има информационен характер, доколкото е част от доклад по мерки за изпълнение на ангажменти на Република България по отношение на Валутния механизъм II и на други свързани политики за периода до края на юни 2022 г. Стенограмите от заседания на МС са публичен източник, което освобождава журналистът, автор на материала, от задължението да проверява неговата вярност, съгласно горесцитираната практика на ЕСПЧ. На второ място, чрез публикуване на стенограмите от заседанията на МС, чрез дирекция „Правителствена информационна служба“, обществото се информира за правителствената политика, програмите и дейността на правителството, осигурява се прозрачност и публичност на дейността му и се организира достъп до правителствена информация в съответствие с конституционните права на гражданите (чл. 77в, т. 4 и т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация (ред. ДВ, бр. 74/2013 г.) Изказването на министър В.е материализирано в стенограмата от заседание на МС на 21.09.2022 г., която е публичен източник, а чрез статията на журналиста Ц.С. се постига заложената в Правилника цел, присъща на демократичното общество – прозрачност на водената от централния изпълнителен орган държавна политика в различни области на държавното управление и информираност на гражданите за решенията по провеждането на тази политика. По този начин с възпроизвеждането на съдържанието от същностната част на доклада на министъра на финансите медията свежда до

знанието на обществото за наличие на проблем със „задълженията на компанията „Л.И.“ към националното бюро“. ЕСПЧ третира основната роля на пресата на „обществен пазител“ в демократичното общество и задачата ѝ да разпространява информация и идеи по въпроси от обществен интерес в редица свои решения: по дела *Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland*, app. № 931/13, §126; *Bédat v. Switzerland*, app. № 56925/08, §51; *The Sunday Times v. the United Kingdom (no. 2)*, app. № 13166/87, §50; *Pedersen and Baadsgaard v. Denmark*, app. № 49017/99, §71; *Verlags GmbH & Co.KG v. Austria*, app. № 31457/96, §56 и др.

Наличието на противоправно поведение от страна на журналиста, подготвил статията, публикувана от „М.“ ООД, следва да прецени не според съдържанието на конкретни части от нея, а в нейната цялост. В уводната част на публикацията е възпроизведено заглавието, алармиращо за опасността България да бъде изключена от системата „Зелена карта“. Действително, това изявление не представлява цитат от представения на заседанието на МС на 21.09.2022 г. доклад, а извод, основан на изнесеното от министър ВВ.. Изводът е логичен и смислово възпроизвежда вярното изявление на министъра на финансите, че „има сериозен риск Националното ни бюро да бъде изключено от системата „Зелена карта“ на следващата Генерална асамблея, съответно от следващата година да спре издаването на зелена карта от българските застрахователи“. Този риск почива на вече очертания в доклада казус за необходимостта от намаляване на задълженията на застрахователя към Бюрото и към други участници в системата „Зелена карта“. Мерките за справяне с този проблем са били обсъдени на работни срещи между КФН, ЗК „Л.И.“ АД и „Националното бюро на българските автомобилни застрахователи“, като това става ясно от доклада на заседанието от 21.09.2022 г. Участието специално на ЗК „Л.И.“ АД в тези срещи сочи, че това е „застрахователят“ със задължения към НББАЗ и другите участници в системата „Зелена карта“, който ВВ. е имала предвид, говорейки за риска националното бюро на България да бъде изключено от тази система. Следователно, „риск“, „опасност“ и „заплаха“ са синоними, а в журналистическия си труд Ц.С. използва различен епитет – „заплаха“, реферирайки към „риска“, за който ВВ. докладва на заседанието на МС. Затова и изводът, изведен в заглавието на статията от 27.09.2022 г. не е преувеличен, подвеждащ или неверен, а пряко произтича от смисъла на

изказването на министъра на финансите Р.В. от 21.09.2022 г.

Вярна е и последицата, за която се сигнализира обществото – българските шофьори да се окажат без застраховка „Гражданска отговорност“ от 01.01.2023 г. при пътуване на територията на 48-те държави от системата.

Следва хронологично излагане на проблемите със системата „Зелена карта“ на България от ноември 2017 г. до лятото на 2019 г., ефектът на споровете между Националното бюро и „Л.И.“ АД и обещанието на изпълнителния директор на застрахователя П.Д. да отговори официално на въпросите на „М.“ ООД. Става ясно, че преди повече от пет години е избухнал политически скандал поради писмо от Съвета на бюрата за автомобилно застраховане, че ЗК „Л.И.“ АД има проблем с покриването на обезщетенията по полиците „Зелена карта“ в чужбина и че забавя плащания. Отново през декември 2018 г. е била публикувана статия в www.mediapool.bg, която реферира към публикация на в. „Капитал“ за връзка между проблема със „Зелена карта“ и компанията „Л.И.“, сочена като лидер на пазара на „Гражданска отговорност“. Верни и отразяващи данни отново от публични източници са фактите, че: през декември 2018 г. България е поставена под мониторинг от Съвета на бюрата, за което е известен тогавашният премиер Бойко Борисов и Европейската Комисия; през август 2018 г. е била назначена финансова, актюерска и друга проверка към 30.06.2018 г. на ЗК „Л.И.“ АД от КФН с решение № 862–ОЗ от 31.08.2018 г. (https://www.fsc.bg/wp-content/uploads/2021/files/24244_file.pdf); ЗК „Л.И.“ АД и НББАЗ са в спорове относно задължения на застрахователя към Бюрото. Паралелно с хронологичното проследяване на проблемите на България със системата „Зелена карта“ и замесените в него участници, в статията се съдържат препратки към предходни публикации, включително към такива, посветени изцяло на позицията на „Л.И.“: „Бюро „Зелена карта“ ни дължи пари, а не ние на него“ (<https://www.mediapool.bg/lev-ins-byuro-zelena-karta-ni-dalzhi-pari-ne-nie-na-nego-news296970.html>). По този начин журналистът, ангажиран години наред с отразяване на проблеми във финансовата сфера, обективно, пълно и в съответствие с правилата на журналистическата етика, е изготвил материал, предназначен да обезпечи правото на гражданите в демократичното общество на достъп до информация по проблем с дългогодишна давност, чието решение предстои. Публикацията няма характеристиките на разследващата, а

на информационната журналистика, отчитайки съдържанието ѝ и контекстът, в който е намерила място в пресата. Поводът е заседание на МС, а изказванията на висш държавен орган са послужили за основа да продължи информационната медийна кампания по линия на проблемите на България със системата „Зелена карта“. Не може да се говори за баланс между правата на гражданите на информация и изнасяне на данни от публични източници, които съдържат неблагоприятни за адресирания субект изказвания. Последното обстоятелство не може да възпре „обществения пазител“ в лицето на журналистическата общност да следва призива си да държи гражданите информирани. Противното би означавало да се стимулира цензурата, наложена в известни исторически периоди на страната ви. Недопустимо е под страх от накърняване на репутацията на граждани, частни и публични организации членовете на демократичното общество да бъдат оставени в неведение за събития, процеси и решения, свързани с благоденствието и просперитета на националната общност.

Статията на журналиста Ц.С. не съдържа нито клевети, нито обиди. Липсва изразено лично мнение, поднесено с негативен оттенък, подигравка или внушение за неплатежоспособност на ЗК „Л.И.“ АД. Напротив, ясно и подробно е предадена вече изразявана от ищеца позиция, че „отказва изплащането на някои претенции в чужбина, защото те били необосновани и най-вероятно ставало дума за застрахователни измами в Италия“. Тъй като в случая не е даден официален отговор от изпълнителния директор на ЗК „Л.И.“ АД по поставени от издателя въпроси (което изрично е посочено във финалната част на статията), пълното съдържание на позицията на застрахователното дружество фигурира в предходна статия от 27.08.2018 г. - <https://www.mediapool.bg/lev-ins-ne-plashtal-po-zelena-karta-zaradi-izmamami-v-rumaniya-i-italiya-news283227.html>, към която процесният материал реферира с горепосочения линк. За постигане на пълна обективност, безпристрастност и изчерпателност, статията съдържа препратки към предходни публикации, по-подробни и обстоятелствени откъм събития и позиции на засегнатите лица. Тази техника цели да припомни хронологията, но и да акцентира върху позитивни за ищеца обстоятелства: че тезата на ищеца за огромни застрахователни измами на територията на Румъния и Италия се подкрепя от изнесени от Бойко Борисов данни за значителни катастрофи на автомобили с български регистрационни табели в чужбина (в публикация на „М.“ ООД от

12.12.2018 г.) и че този застраховател се счита за едно от най-капитализираните дружества и отговаря на всички изисквания по директивата „Платежоспособност“ (по данни от в. „Капитал“, предадени от „М.“ ООД на 24.08.2018 г.). Изпълнителният директор на ЗК „Л.И.“ АД П.Д. се е възползвал от правото на отговор на твърденията на председателя на НББАЗ от 15.08.2019 г. за задължение на дружеството към НББАЗ за 7.1 млн. евро. На 16.08.2019 г. Димитров е обяснил позицията на представляваното от него застрахователно дружество, че някои от претенциите са необосновани и че „мениджмънтът на „Л.И.“ няма да участва в престъпни схеми за източване на национален ресурс“. Всички тези публикации, а и процесната, имат изключително информационна насоченост и никоя от тях не поражда съмнение за превратно упражняване на правото на информиране и недопустимост то да бъде използвано „дори и при съмнение, че ще ... увреди доброто име на друго, в случая на търговското дружество „Л.И.“ АД“ (според изложеното в писмените бележки на процесуалния представител на ищеца). Не се установяват никакви клеветнически твърдения, нито уронване на престижа на ищцовото дружество.

Накрая, в случай, че ЗК „Л.И.“ АД смята, че името му несправедливо продължава да се свързва с проблемите на системата „Зелена карта“ в България, то източникът на подобни твърдения е представител на държавната власт, който докладва проверена и по презумпция достоверна информация. Предаването на обсъжданията в МС по наболели за обществото проблеми в пресата не поражда отговорност на обществения стожер на основно човешко право – достъп до информация. В такива случаи поведението на посредника между властта и хората, които имат правото на знаят за насоките на държавното управление, особено в област, пряко свързана с качеството им на живот, не е противоправно. Такова би било бездействието на медиите; тяхното мълчание, което би легитимирало удобството на информационното затъмнение.

По така изложените съображения и след като не се доказва деликт от страна на журналиста, подготвил статията, отговорността на ответника „М.“ ООД, публикувал журналистическия труд, не следва да бъде ангажирана.

С оглед изхода на спора, право на разноски има ответникът. Те възлизат на сумата от 40 000 лева, представляващи адвокатско възнаграждение за

представителство и защита по предявения от ЗК „Л.И.“ АД неоснователен иск за сумата от 1 000 000 лева. Процесуалният представител на ищеца е възразил за прекомерност на хонорара, което съдът намира за неоснователно по следните съображения:

Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 7 от Наредба № 1/2004 г. минималният размер на възнаграждението възлиза на сумата от 39 650 лева. Заплатеният по банков път на три части хонорар надвишава този по Наредбата с 350 лева, или с по-малко от 0.01%. Намаляването на възнаграждението от 40 000 лева на 39 650 лева настоящият съдебен състав намира за неоснователно, а и несъответно на характера на спора, извършените процесуални действия и продължителността на съдебните заседания.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от ЗК „Л.И.“ АД, ЕИК ***** срещу „М.“ ООД, ЕИК *****иск с правно основание чл. 49 вр. чл. 45 от ЗЗД за осъждането му да заплати сумата от 1 000 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в zlepоставяне в обществото, засягане на доброто име на ищеца и разрушаване на обществената му репутация вследствие клеветнически твърдения в публикация от 27.09.2022 г. на сайта на ответника със заглавие: „България пак е заплашена да бъде изключена от системата „Зелена карта“ и подзаглавие: „Държавата води преговори с „Л.И.“.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, ЗК „Л.И.“ АД, ЕИК*****, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „***** да заплати на „М.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „*****сумата от 40 000 лева разноски за производството.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____